

Nro. 8.

**A' FELS. R. CSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsben, Kedden Juliusnak 28 ik napján
1801-ik esztendőben.*

B é t s.

Maximilian Kir. Fő Hercege, Kolóniai Vál. Fejedelen, a' Teutonicus vitézi Rendnek fő Mestere, néhai *Mária Terézia* el felejthetetlen édes Anyánknak 's Királynának kedves fia, életének 45 ik esztendejében, a' múlt Vasárnapot követett éjjel, éjfél után 12 és 1 óra közt, vizi Betegségben, a' Hetzendorfi Császári nyári mulató palotában meg halalozott. Történt halálát, valamint az egész Fel. Császári Ház, úgy a' megholtak minden udvari hiv tisztjei és uselédjei igott sájnállyak.

H

Nagy Britannia.

Admirál Cornwallis azt írja a' Breſti kikötő hely előtt vigyázó Anglus flottáról, hogy az egygyeſült Fraoczia Spanyol flotta egéſzlen kéizen vagyon a' ki evezésre, és hogy annak külső tor-kánál gyüllött volna öſzve. Mellyre nézve, az Angl. Kormányſzék is meg tette a' ſzükséges rendelé-ſeket, és ezen folyó Juliusnak ötödikén olty pa-rantsolatot küldött a' *Sherneesi* és *Chatámi* ki-kötő helyekbe, melly ſzerént minden ottan ki ké-ſzült hajóknak kéſzen kell magokat a' ki evezés-re tartani. A' Themze vizén keményen verbu-áltatnak a' matrózok, a' fellyebb említett Sheer-nesi kikötő hely előtt pedig, minden ottan el eve-ző hajók még állítatnak, és azok a' matrozok, a' kíkire el kerülhetetlen ſzükség nintsen, Királyi ſzolgalatot venni kénſzeritetnek — A' London-ban tartózkodó külföldiekre Argusi ſzemekkel vigyaztat az oda való Politzia, 's igen nehéz va-lakinek Carraj ſzabadfágot nyerni, hogy ő a' ten-ger parton helyheztetett városokat bé járhaſſa; ſőt, nem ſokára minden Angliában való utazás meg fog a' külfő Nemzetekből valóknak tilta-tódni.

Minekelötte Julius 2 ik napján a' Parlamen-tumoknak tagjai ſzéllyel öſzlottak volna, Lord *Nelson*, a' Királynak harmadik ſzült fia a' *Clarencei* herczeg a' Félő Ház gyüllesébe bé vezet-te. A' környülállások úgy mutatják, hogy a' jö-vő December előtt a' Parlamentum tagjai öſzve nem gyülnek. A' régi Miniſtereknek hivataljaik-tól lett el búcsuzáſoktól fogva, minden Parla-mentalis gyüllesek tsendesen, 's lárma nélkül men-tek végbe, ſőt azt is éſzre lehetett venni, hogy az Miniſterialis, és Antiminiſterialis réſzen lévők közelitenek egymáshoz, mellyet főképpen *Addington* fő Miniſter békeſſeget ſzerétő, és tsendes gon-dolkozása modjának lehet tulajdonítani.

A' Portugalliához tartozó Napkeleti Indiai örökségeknek el foglaltatásokra, a' szükséges rendelkezések már meg tétetődtek, és egy eskader, a' Máderai szigetnek, egy másik pedig a' gazdag Braziliának el vételére küldetett; következésképpen, az alatt, hogy az egyesült Spanyol Francia armádia a' magában gondoltatván szegény Portugalliát meg hódoltatta, Anglia azon Ország-
nak gazdag coloniait vette zálogba. Azonközben a' nevtalıs hajoknak segítségük által ez után is folytathatták a' Brittusok a' Portugalliával való kereskedést, és már is sok bor vitetett onnan Angliába.

Francia Respublika.

Bonaparte Fő Consul Párisban lakó édes Anyjának taplalására 24 ezer livert szánt esztendőnkent, 's minden hólnap végén 2 ezer livert viszen hozzá egy más. A' Fő Consulnak leg ifjabb ötszö a' *Gantheaume* Fr. Admirális eskaderjén szolgál. — *Massena, Augereau, Lasnes, és Bernadotte* nevezetes Fr. Generálsok, az Anglia ellen küldendő expeditiónak Commendánsaivá te etődtek, 's minden mostani környüllállások azt mutatják, hogy a' Brittusok ellen tétetett, hadi készületek, nem valamely ijeszgető árnyékok hanem olly valóságok, a' melyek végtére is veszedelmere szolgálhatnak Angliának.

A' Páris officialis ujlag levélnek 11 dik Juliusi darabjában illven meg tartásra méltó jegyzéseket olvasunk: *Windham* Anglus Exhadi Minisler nem régiben a' Parlamentumnak egyik gyűlésében, a' volt Angliai Minislerumnak inuuláját, gondolkozása modját, fel teteleit, egy szóval, egész politicáját ki nyilatkozattatta. Ő kész volna a' Francziákkal meg békélleni, hanem, a' revolutiónak kezdetétől fogva el foglalt Francia Hollandiai, és Spanyol szigeteknek vissza adá-

sokra, semmi kedvet nem mutat. Hogyha, így szól a' Monarch, a' Fr. Kormányzék ekkép-n gondolkozott volna, az egész Ve e czei Respublikát, Nápoly Országot, a' Romai Scásusokat, a' Liguriai és Cisalpnai Respublikákat, Sturiát, Karinthiát, Kánnióliát, Iffrát, Dalmáciát, Hollandiát, Helvéciát, sőt Német Orzágnak a' felét, ki nem botfajtoitavólna hatalma alk. Ezen fele-velével meg hódolt Országok közül a' leg-élső részét hagyta meg a' Fr. Respublika magának, a' többit vissza adta, Európában az egy aranyútságot vissza állította, azért, mivel tsehdességben 's bekelességben kíván a' Fr. Nemzet azokkal a' hatalmasságokkal élni, a' mellyek azt nem haborgatták. — Hollandia, Helvécia, és Ci alpina másoktól nem függő Sta usokká tétetődtek — Frantzia Ország 5 millióval szaporította meg a' maga népességét, 's azokat a' tartományokat, a' mellyeknek 30 millió főre mennek a' lakosi, vissza adta. — A' midőn Angliának szövetségesei Európának száraz részén Fr. Orzággal meg békeltettek, akkor az Orosz Birodalom, Svécia, Dánia, és Prusszia szövetséget kötöttek az Angliai Kormányzék ellé. Hogyha I. Pál Császár meg nem hódoltavólna, bizonyosan más következése lett volna a' sük Aprinisi Koppenhágai üközetnek, mint Anglia reménylette vala; de I. Sándor Császár, a' ki a' közönséges békeség elköleése által igyekszik a' maga uralkodásának kezdetét meg csi öiteni, gyengébb eszközökhöz nyúlt; de azonban arról, a' mivel a' maga Orzága hatalmának tartozik, el nem fog fe ejtkezni, és Lord St. Helens, a' ki különben a' rea bizattatott dolgokat okosan és hasznosan tudja folytatni, Petersburgban olly rendelésekre nem talált, mint a' minémüekkel Anglia magának hízeltetett vala."

„Prusszia még most is bírja Hannóverát, és ha úgy gondolkozna, mint a' volt Angliai ministerium, a' melly minden el foglalt coloniáknak

birtokeában meg akart maradni, soha vissza nem adná azt előbbi uralkodó Fejedelmének. Ez a Válatzó Fejedelméig nintsen azon esetben, a' melly a' Lüzevillei békefűgben meg határozott vala, sem nem Papi Vál. Fejedelmé, sem nem világi Hercege; Hannovera Német tartomány, a' Britanniai Császár hatalma alá vette, kiváltképen való módon most, a' midőn Angliának Királya Császárrá lett, 's magát a' Német Birodalom tagjának nem tarthattya."

Utollyára illetőn jegyzéseket ad ki a' Párisi Monitör: „Mit lehet ezekből ki hozni? 1) azt, hogy ha Európa oly gondolkozású emberektől igazgattatna, mint vólak az Anglus Ex miniszterek, ezután is sok ideig kellene a' háborúnak folytatódni — 2) hogy a' mostani Anglus miniszter egyedül az által nyilatkozathattya ki a' maga békefűges indulatját, ha oly egyarányúságra plánomot mutat a' melly mindennek tettzeni fog — 3) hogy a' Nemzeteknek jelenvaló környülményeinek közt leg nagyobb szűkfűge van Angliának azon principiumnak meg vetésére, melly szerint mindent, a' mit fegyverével másoktól el nyert, meg kellene tartani. — 4) hogy az olly vér szomjúhozó, és az emberiséget gyűlölő emberektől, a' kik szüntelen háborút és pusztitást kívánnak, soha se kell tanátsot kérni, hanem inkább familiáknak 's hazájoknak kebeleiből sok esztendőkre ki űzni, vagy inkább hajókra kellene őket rakni, 's velek nyáron télén az ellenseges kikötő helyekre vigyáztatni, vagy az Arabiai pusztaságokra lakni küldeni, vagy a' leg véresebb tsátákban a' hadi rendek eleibe állítani. — Akkor, bezzeg akkor vennének kegyetlen principiumaiktól vég bűrsút. — A' mindenkori tapasztalás tanittya, hogy az olly emberek, a' kik a' tanáts gyűllésekben szüntelen háborút sürgetnek, a' leg félénkbb emberek, olyanok, a' kik Szardana-palussal együtt mindenkor a' puha asszonyok közt

forgottak, 's házaiknak küszöbein' túl soha sem vólak. A' vitéz ember a' ditsőségnak kivanásától indítatik a' háborúba való menetelre — hazájának javáért megyen ő oda, arra vigyaz, 's minden beszédjét és tse'ekedeteit arra intézi, hogy a' nemzetek közt békességet és egygyefséget szerzhessen.“

Minekntánna az Angliai politikát, és az Anglus Exministe eket illy rút szinekkal igyekezett vólna a' Párisi Monitor Europa előtt le fektetni, azután azokat a' jelentéseket, 's, a' mellyeket a' Konstantinápolyban lévő Anglus követ az Egyiptomban történt dolgokról ebben az ezftendőben ki hrdete eitt, ekként kívánja meg tzáfolni: „Azok a' tudósítások, *ugymond*, a' mellyeket a' *Lódi* nevez-tű hajó minékünk Egyiptomból hozott, Majus 19-ik napján költék, és így kéfőbbiek a' Konstantinápolyban koholt tudósításoknál: következőképen, az Egyiptomi környülállásokat jobban tudjuk mi, mint ők — *General Menou* 6000 emberrel vólt ezen hajónak onnan lett el indulásakor az Alexandria előtt való fántzos táborhelyben, 1500 lovas és gyalog ember ment a' Bahirei környékbe tábori elelég öfzve gyűjtése végett — *Beliard* és *Legrange* Generálisok, 10000 emberrel marsiroztak ki Majus 17-ik napján N. Kajróból, a' *Belbeis* környékén táborozott Török N. Vezér ármadiájának meg támadására, harmad nappal ázután tsatának kellett köztök esni, és ha a' hadi szentse nékiek szolgált, *Gen. Menouval* könnyen öfve kaptsohhatták magokat. — *Murat Bey*, 's vele együtt három All Beyok meg hóltak, a' Mammelukok széllyel szórattak, kinek egy része Felső Egyiptomban Frantzia óltalom alatt uralkodik. — Minden Konstantinápolyból jött, és a' jelenvalóval ellenkező hírek hamisak. — Hogyha egyyet értettek vólna a' 21-ik Martiusi ütközetben a' Fr. Generálisok, egészlen el töröltetett vólna az Anglia ármadia. — Mihelyt a' Fr.

Ország és Egyiptom közt való egygyeffég helyre állítódik, azonnal azoknak az egymással ellenkezett Generálisoknak magok viseletjeket nyomozni, 's a' hünösöket érdemek szerént meg is fogja a' Fr. Kormányzék büntetni. "

„*Gantheaume* Admirálisunknak Junius hónapjában költ, 's ide küldött tudósításai kedvesek és kellemetesekek; azok a' hírek, a' mellyeket az Anglus Agensek a' Közép Tengerben történt tlatáról ki szórtak, hazugok. — Anglus Admiralis *Blanket* 260 Anglusoknál és Cipayeseknél többet nem vitt napkeleti Indiából *Suezbe*. — Sok mindenféle hazug hírekkel igyekezik az Anglufok Európának mostani tsendességét meg zavarani, 's meg háborítani, a' mellyek a' meg tzafolásra sem érdemesek. — Hadjanak ök a' száraz földnek békefféget, és a' helyett hogy olly temérdek pénzt el fetséllenek, kevelittsek meg a' szegény adófizető népre rakott terhes taksákat.

A' Brüsszeli 14 ik Juliusi tudósítások szerént, a' Dünkircheni kikötő helyben tétetődnek az Irlandiába leendő ki szállításra a' leg nagyobb tengeri készületek, oda gyüllenek a' több kikötő helyekben ki készült hadakozó és szállító hajók, oda ment a' Havre de Gracei révtől ki evezett kis flotta is. — A' Hollandiai kikötő helyekben is egy 1500 emberre való hajó tereg fegyverkezettett fel — egy szóval, minden Spanyol Frantzia és Hollandiai tenger partokon forr az Anglia ellen el intézett expeditio. — Azonközben, még most is tart az Anglia és Frantzia Országok közt el kezdődött békefféges alkudozás, a' meily azért házódik vonódik leg inkább, mivel minden el foglalt Coloniákat vissza adadni kíván a' Fr. Kormányzék, Anglia pedig mindeniket meg akarja tartani. — *Calais* és *Douvres* közt minden nap jönnek mennek a' posta hajók, és a' külső dolgokra ügyelő Fr. minister polgár *Talleyrand* is, nem a' fürdőbe, a' mint a' közönséges levelek hirde-

tik vala, hanem *Calais* szomszédságába ment, ottan tartozkodék magánoltságban, 's onnan ad az Angliai minifterium jegyzéseire válaft.

Spanyol Ország.

Abban a' szempillantatban, a' mellyben *Herceg de la Pace* a' Portugallusok és Spanyolok 's Franciaák közt való bekefféget Ő Catholica Fel-féce nevében keze alá irasával meg erősítette, a' Spanyol armada az Alentejkitartományt csak nem egészen el foglalta. Májusnak 23. 24. és 25 ik napjain *Don Ignazio Lancaster* vezérlése alatt, a' St. Otallai, Barbacénui, St. Vizonzói és Mont-forti erőffégeket meg hódoltatta; azután ne ved n ppa, ugymint Május 9 ikén, a' régi módfe-rént épitetett, de újabb b llyákkal meg szaporítatott *Aconchosi* erőfféce meg támad a, 's mivel az abban volt Portugallus katona őrizet capitu-lálai nem akart, annak kapuit b rontotta a' melly órában azon várnak őrmányozója *Solino Joakim* is két halálos sebet kapott. A' felső katona őri-zethez tartozott Portugallus lovasfág, a' győzedel-mes Sean októl meg rettenvén, el futott, ha-nem azon 1500 főből álló gyalogság, a' melly elein-te hávat vetett, h rteleen meg fordult, 's nagy tü et adott a' Spanyol lovasfágra; de meg is adta az árrát, mivel egyénen szempillantat alatt 150 ember közzillök el esett, 80 sebet kapott, 180 pe-cig el fogastatott. — Ezen viaskodás után, *Alegrettét* és *Portalegrót* is meg hódoltaták a' Spa-nyolok, a' hol sok eleséges tr azinbumokat nyertek. A' Portugallusok látággút, számos fegy-vert, és muníciás szekereket hagytak hátra.

Don Orel Spanyol Obrilaitonant. Junius 2 ik napján, a' *Dávid* nevezetű erős kastélyt is, néhány óráig tartott ellent állás után, el foglalta, a' mellyben 18 ögvút, 4 haubitzá, és sok fegyvert, 's muníciót talált. — Azon hólnapnak 4 ikén, a'

Bior de Rosas nevezetű falunál a Portugallus avantgarda az az, előjáró fereg, a' melly négy granitros kompaniából, két vadász kompaniából, 25 Portugallus 's 40 Anglus lovas katonából, és 4 egyútból, 's 50 társzekerből állott, bukkánván *Marquis de Mora*, egyfzeriben meg futatotta őket. Leg e'sőben is az Anglus lovasok futottak el. Ezen történet után a' *St. Lucia* neve e'tű erősség is meg hódolt, 's szívesen fogadta a' Spanyol katonalágot.

Olasz Ország.

Sz. Péter és Pál Apostolok napján nagy ünnepe volt Róma városában. Pápa Ö Szentsége maga monlott a' Kardinalisi gyűlekezet és több fő papi személyek jelenlétében a' Sz. Péter templomban nekies misét. Előtte ezen templomnak tornya, az ez előtt lévő piatz, és az egész város ki voltak világosztatva. — Mivel a' Nápolyi Kir. udvar, a' szokott ajándékot a' Római udvarnak meg küldeni, és a' hódolást meg tenni mostan is el mulatta; arra való nézve, valamint néhai VI. Pius Pápa, úgy annak követője VII. Pius is közönségesen protestált ezen hódolási kötelességnek el mulatása ellen.

E' most folyó hólnapnak 28 ikán fog Pápa Ö Szentsége elől se alati, az úgy nevezett *Congregatio Rituum*, a' már tudva lévő Szent Ferentz szerzetiből való kegyes Apátzának, *Hessz Mária Crescentiának* dolgában tartatodni, és azok az elle vetések, a' mellyek az ő canonzatiója, az az, Szentek közzé való számláltatása ellen mind eddig tetetődtek, ujjobban meg fognak vizsgáltatodni. Kardinál Szomaglia leszen ezen dologban a' Referens, 's hihetőképven végbe fog az ő canonzatiója menni. — Pápa Ö Szentsége még eddig választ nem vévén várja Kardinál Consalvinak tudosítalát Parisból; mindenek erős bizodalom-

ban vagynak az iránt, hogy fogatos leszen, ennek az okos, politicus, és tántorithatatlan férfiúnak az ő Követtsége.

A' Liguriai Republica jövődöbeli constitutiójának rövid rajzolatját el küldötte már a' Francia Kormányfő Genuába, melly szerént három osztályra fognak azon Köztársaságnak birtokai osztatódni, u. m. a' *Ponentei*, 's *Levanti-Rivierákra*, és a' Közép Osztályra. A' Kormányfőek egy 24 tagokból álló Senatusból, mellynek előillője, ennekutánna is *Dogének* fog neveztetni, és három Consultásból, 's mindenik Consultás 200 szemellyből fog állani. Ezek az utóllóbbak, minden esztendőben egyfzer gyűlönek öfve, gyűlések egy hólnapnál tovább tartani nem fog, a' melly idő alatt, a' Senatusnak törvényes plánumjait vagy helyben hagyják, vagy meg vetik.

Azoknak a' Francziáknak, a' kik Portó-Ferájónak Bőstömölésében nekkorig sebbe estenek, és a' kiknek 750 emberre tetetődik a' száma, elsőben *Livornóban*, 's onnan tovább küldettek.

Prussziai Birodalom.

Berlinből Julius 11-ik napján. A' Koppenhágai Kir. udvarhoz követségbe küldetett Frantzia Fővet General *Macdonald*, oda való utazásában ide fordulván, Király O Felsége eleibe vitetett, 's nagy meg különböztetéssel fogadtatott.

Az ezen Országban lakó Zsidóknak polgári alkotmányokra nézve egy új rendelés vagyon most munkába, a' melly a' jelenvaló meg világosodott időhöz alkalmaztatott; 's közönségesen több alkalmatosságot fog nékiek arra szolgáltatni, hogy ők is hasznos eszközök lehessenek a' köz Jónak munkálodásában ennekutánna.

Néhány időtől fogva számos izigányok ülnek itten fogságba, és még most is több több fo-

gáttatik el, az a' gyanufág lévén ellenek, hogy
ők voltak volna az imitt amott támadt égéseknek
szerző okai.

Az itt lévő Orosz Császári követ *B. Krüde-
ner*, annak a' köz katonának, a' ki nem réghen
egy történehből vízbe esett három esztendő s ár-
tatlan gyermekét, tulajdon életének veszedelmével
a' halál torkából ki szabadított, egy 30 tallért
érvő arany medalliat ajándékozott azon emlékez-
tető pénzek közzül, a' melyeket Ő Excellenciáj-
ja a' mostan uralkodó Felsőleges Orosz Császár tro-
nusba lett ülésének emlékeztére veretett. Ennek
a' katonának, kinek *Mieth* a' neve, sok *Berlinben*
lakó urak és polgárok szép summa pénzt ajándé-
koztak, ezen különös felebaráti szeretetének ne-
minémüképen leendő meg jutalmaztatására.

A' Bresloui Kir. fő Oskolában, mellyet néhai
I. Leopold Császár 1702 ik esztendőben fundált vala,
és ennekelőtte való időkben az ott virágzott *Jé-
zus* nevét viselt papi Rend igazgatásalatti volt,
nem réghen *Móritz Német Birodalombéli her-
czeg, Broglio Janos Magdalena Gnesnai Prépóst,*
és *Jakurt d'Andelarre Károly Antal* oda való Kap-
talanbéli Ur a' Teologiában Doktorokká tétet-
tek.

A' Berlii Siket-Némák Institutumának Dire-
ctorja, avagy fő gondviselője *Eschke* Professor
Ur, azon igen betses munkajából, mellyet a' Si-
két Némák Oktatásáról készített, egy nyomtat-
ványt küldvén a' múlt Juniusban Ő Kir. Felső-
gének, illy kegyelmes vállalzal tiszteltetett meg:

„A' Kigyelmed gondviselésére bízott Siket
Némák körül való szorgalmatosága már régen tud-
va vagyon előttem, és azon jegyzései is, a' melye-
ket a' *Kant* Siket Némák ellen tett hibás véleke-
déseinek fel fedezésekre Kigyelmed ki adott,
újjabb tanúbizonyfágai annak, melly nagy figyel-
meteliséggel viseltették Kigyelmed mind azok eránt,
a' melyek ezen szerentsétlen emberi rendet tár-

gyazzák; mellyhez képest magam jó tettzését eránt ki jelenteni kívánván, köszönöm munkatskájának velem való közlését. —

Fridrik Wilhelm."

A' múlt Juniusban porrá lgett *Zehdenick* nevü város izerentsétlen láchosinak számokra, *Berlinben* sok köntös eleség, és 16000 tallér kész penz gyűjtetett ölzve. Még a' köz katonák, és kenyereket napi számmal kereső szegények is tehetségekhez képest sokat adakoztak számokra. —

Orosz Birodalom.

Hermann Orosz gyalogság Gen:rálisa, és sok vitézi Rendeknek tagja, a' ki az utólsó Török háborúban, a' Caukázus hegye mellett történt véres tsatában, a' Mu ulmannokon győzedelmet vett, abban a' *Batal Bas* t el fosta; hanem két esztendővel em kelőtt, Hol'a d'atma a' *Fr. n. tziák* ellen feren sétl. nű hadakozott, és sokad magával foglágba is e. ett, a' múlt Juniusnak 25 ik napján *Péttersburgban* meg' halálozott.

Két néha *I. Pál* uralkodása alatt hadi szolgálatból el botsátatott érdemes Generáli ok. ügy. mint *General Major Kamenjew*, és *General L. j. tin n Bulgakow*, előbbi rangjokat *I. Sándor* Clá. f. ártól vülz. verték. — A' *Condé* herczeg *Corpusától* is két fő tizt vétetett Orosz hadi szolgálatba.

M n mű atyai kegyelmességgel visel effék *I. Sándor* Cz. r. a. maga izerentsétlen jobb gvai er nt, a' *Tul i Helvartó* arnak *Beliew n* vez. tül v rolla el g nek pen tapasztalta, a' hol nem ré. giben 458 hat porrá égven, a' meg kérésodott fegény lakosok a. n münémüképen léendő fel te el etésekre 25000 rubelt öltogattie ott ki *Q. C. Felsége*, oly véggel, hogy azon summának,

20 elztendőig, minden iuteres fizetés nélkül, vegyék hal' nit.

Magyar Ország.

Rimaszombatban 9 ik Julii. A' mi kedves All-Ispánoknak, Tnt. Kovács Antal Urnak Tamás-
 vityi reftentiaja tegnap dél tájba, a' szomszéd-
 támadt tüztől meg gyulladván, meg égett.
 még is a' Rimaszombati lakosoknak az
 történetekben Ország szerént esmértes, és
 nélkül való szorgalmatosságok által, a' tűznek
 ereje annyira meg szoritatott, hogy nemcsak a'
 többi épületeit, 's egyéb mobiliait meg tartot-
 ták, hanem a' helységet is a' lángnak emészte
 kegyetlenégétől meg mentették, és három pa-
 raszt háznál többet el nem puztithatott. A' Ri-
 maszombati vízi puskák és a' város Magstratu-
 sa a' tűz óltásban meg különböztették magokat,
 a' puskáknak a' tsőit magok a' Tanátsbéli urak
 inezgették és igazgatták. — A' tűz óltók eránt
 való háladatosságát kedves All Ispánné Afzso-
 nyunk, ferjének jelen nem létében, avval bizo-
 nyította meg, hogy a' tűznek végfő el óltása után
 a' maga pintzéit fel nyittatta, 's öket borral a' meg
 elégedélig jól tartotta. Meg tartásra méltó, hogy
 5 elztendő el forgása alatt, három versbeli égés
 által kárositatott meg ez a' mi szeretett All Ispán
 Urunk.

Sopronból 20 ik Julii. Néhány hólnapoktól
 fogva mar mi nállunk is sok gyermekek bé bé ól-
 tatott a' tehén himlő, két ide való Orvos Docto-
 rok, ugymint ezen Tek. N. Vármegye rendes Phy-
 sicussa *Hell Nepomok János*, és *Doct. Pellegrini*
Jósef Urak által igen szerentséssen, úgy annyira,
 hogy a' bé óltatott gyermekek között egy is sem
 meg nem holt, sem rajtok semmi rendkívül va-
 ló változás nem történt. Néhányan közülök olly
 gyermekek mellé fektetődtek, a' kik természetes

himlőben voltak, még is meg nem himlőztek. Nehányakba közzülök, a' tehén himlőnek beléjek lett óltatása után több napokkal, a' természetes himlők is bé óltattak, de ezeknek sem volt semmi következtések. Arra való nézve a' fent említett Vármegyebeli Fifikus Úr, a' tehén himlővel való bé óltást az egész Megyében közönségessé tenni kívánván, illetén serkentő irált bortsátott az alatta lévő Járásbeli Seborvosokhoz:

„Minthogy immár a' tehén himlővel való bé óltás halznos következtéseit sok ezer példák bizonyityják, és azon számos gyermekek közzül, a' kikbe három esztendőttől fogva ez a' himlő bé óltatott, egyetlen egy sem himlőződött meg természetesen, sőt mivel tulajdon magam tapasztalásai is ezt bizonyityják: arra való nézve kötelességemnek tartom, a' természetes és gyakorta halált okozó himlőnek ki irtására nézve, Kigyelmeteket a' tehén himlő bé óltására fel buzdítani. Mellynek jó móddal leendő eszközlése végett kinek kinek Kigyelmetek közzül küldök, tehén himlőbe mártott fenalat. Igyekezzenek Kigyelmetek azokat a' szülöket, a' kiknek magzatjaik még eddig természetesen nem himlőztek, a' tehén himlővel leendő bé óltatásokra réá venni, annyival inkább, mivel egész Auszriában, Frantzia és Német Országokban, sőt már a' Magyar Hazában is sok helyeken, nagy haszonnal gyakoroltatik ez a' dolog, és minden tapasztalások azt bizonyityják, hogy azok a' gyermekek, a' kikbe a' tehén himlő bé óltatik, soha a' természetes himlőbe nem esnek. Hogyhogy ne is igyekeznének ezen Nemes Vármegyének Orvossai, ezen hasznos dologt közönségessé tenni? Én sokkal nagyobb bizodalommal vagyok az én Megyémbeli Seborvosoknak szorgalmatosságok eránt, mint sem el hitetbelnem azt magammal, hogy ők, a' kik az én jó tanáts adásomat mindenkor bé vették, e' pontban az én példámat követni ne kívánják.“

Végtére, a' tehén hírlövel való bé óltásnak módját, a' nyavaíjának folyását, és a' bé óltattak körül való szükséges gondviselést írja le, melyeknek következtében hogy magoknak feljegyezzék, és nékie egy időtől a' másikig hírlül adják, kívánnya.

Ferdinánd fő herczeg, vólt *Majlandi* Herczeg, kedves Herczegnőjével, és két Herczeg fiaival együtt, Bécsi Ujhelyből, e' folyó hólnapnak 15-ikén kedves fioknak *Ferdinánd* Fő herczeg, és Cs. Kir. Feldmarfal *Lajtinánt*nak látogatására ide jöven, dél után, a' Gróf *Piachevich Károly* kertjében mulatták magokat. Este felé mindnyájan viliza mentek Bécsi Ujhelybe.

Erdély Ország

All-Torján Jun. 25-ik napján. Itt a' mi földünkön, az egész tavaszon nagy szárazság vólt, és a' tavasz vetéseinkhez és ízénáinkhoz semmi reménylégünk nem vala; de *Nedárdus* napján el kezdővén az esőzés, meg is úntuk azt, a' vizek meg áratattak, de még is azok áradási tsak mértékletesek valának, esegett ugyan most is minden nap de mértékletesen, és már mind ízénához, mind mindenféle vetésekhez, következésképen, a' jó aratáshoz is nagy reménységünk van s. a. t.

Jelentés.

A' Magyar Kurir 52 ik darabújfágának utólsó levelénn, a' *Kant Jzerént való Filozofjának* rostálgatása, nékem tulajdonítódik; nem tsak, hanem a' könyv úgy adódik elő, mintha annak titulusa alatt a' nevem is ki vóina nyomtatva, és a' dolog valóságáról még tsak kétség sem lehetne. Magából a' Tudósításból megtettzik, hogy a' nem az e', a' kinél mondódik, hogy a' könyv találatik. Híe' lehet tehát? és, megeshetik e' az

ilyen dolog, helytelen gyanakodás, vakfába való ités, tsaltaság, sőt talám, melyet nem örömeft mo dok, rozsfz i dűlat, mesterséges áskálódás, és tsabíró izem ellenfeg nélkül? ezeket nem vitatom; arról sem szóllok, van e' igazsága a' R. ftálgatas Szerzőjnek, vagy sem? hanem, mint-hogy a' más könyvét, bár az a' legkedve bb és legkapósabb legyen is, magaménak mondani 's mondati nem aka om; nem is jó volna, ha az ilyen nevekkal való vizsgálás és leb a kapna, és a' Publicóm megsalattatnék: jelentem, megpedig azzal az egyenélffeggel, mellyel minden embert éni kívánok, hogy az a' trünka nem enyim, és benne semmi rézsem nintsen. *Irtam Debreczenben 8. Julit 1801.*

Budai Ésaids. mk

a' Debr. Ref. Colleg umbaán
közHistoriát, Görögnyelvét,
és Deák Literatúrát tanító
Professor. Library Cluj

BCU Cluj / Centr

Tudósítás.

Tek. Bihar Tármegei S. V. Ispány és Obétér, *Beöthy László* Ur, mintegy 40 Kantzából, szopó, tavalyi és harmadfű ts kókból, 3 hágó Csödörökből álló ménest a' jövő *Septembernek 23 dikán*, dél előtt, a' *Nagy Marjai* pusztáján, N. Varadtól 3, Debreczentől pedig 4 merföldnire kótyavetyéltetni fogja. A' Kantzak válogatottak, és egyenesen a' leg jobb Erdélyi ménesekből veszik eredeteket. Egyenként fognak kótyavetyéltetni.

D. D. S.